

การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

The Development of Local Curriculum on Tai Lue Fabric from Nan Province for Mathayomsuksa 2

อชิรญาณ์ อินต๊ะแสน*
อธิพัชร์ วิจิตสถิตร์ตัน**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียน กับหลังเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับผ้าทอไทลื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ขั้นตอนดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน 2) การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และ 3) การทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี 2 โรงเรียนปัว อำเภอปัว จังหวัดน่าน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 39 คน ได้รับการเลือกจากการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลาก โดยได้รับการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ตามแผนการสอน สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเอง โดยศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน(pre-test) กับหลังเรียน (post-test) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีแบบไม่อิสระ

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

** อาจารย์ประจำสาขาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

This research aimed: to develop a local curriculum about Tai Lue fabric from Nan Province for Mathayomsuksa 2 students. To compare students learning achievement pre-post learning in the Art of Tai-Lue weaving to observe a satisfaction about the Art of Tai-Lue weaving. The method of study is basic learning about the Art of Tai-Lue weaving improve local learning and experimental learning for the sample group. The sample was 39 students of Pua School , Nan Province in the second semester, 2015. by simple random sampling. All the samples have local learning about the Art of Tai-Lue weaving improve and teach by the researcher. They have pretest and post-test with the questionnaire to find out the achievement. Statistical Analysis used were Mean, Standard deviation, and Dependent T-Test.

The research results revealed that after learning the local curriculum on Tai Lue fabric, students' achievement was higher than before learning with statistical significance at 0.05 level. And their satisfaction on the local curriculum on Tai Lue fabric was at the highest level.

Keywords : Local curriculum, Tai Lue fabric from Nan

บทนำ

ปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและกระแสแฟชั่นในการแต่งกายเริ่มมีการพัฒนาไปตามความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่กว้างไกล การรับเอาวัฒนธรรมของชาวตะวันตกเข้ามาทำให้สังคมและคนในสังคมเกิดการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงให้ก้าวทันความทันสมัยที่เข้ามาทำให้คนไทยหลงลืมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านที่เคยมี การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ทำให้ชาวบ้านสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง ขาดความภาคภูมิใจในรากเหง้าพื้นเพของตัวเอง ขาดความเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง ความเป็นอิสระน้อยลง และก่อให้เกิดความไม่สมดุลของการพัฒนาในหลายลักษณะทั้งในด้านความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจระหว่งการให้ความสำคัญแก่วิทยาการสมัยใหม่และวัฒนธรรมท้องถิ่น (วิชัย ต้นศิริ. 2547: 19)

ภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นวัฒนธรรมและประเพณี วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม เป็นตัวกำหนดคุณลักษณะสังคมเป็นสิ่งสำคัญ มีความหมายและคุณค่าต่อการดำรงอยู่ร่วมกันที่จะช่วยให้สมาชิกในชุมชนหมู่บ้านดำรงอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ช่วยสร้างความสมดุลให้กับคนธรรมชาติสิ่งแวดล้อม (ยุพา ทรัพย์อุไรรัตน์. 2537: ออนไลน์) การศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นการสืบทอดและพัฒนาภูมิปัญญาถือเป็นการลงทุนทางวัฒนธรรมและเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ไปสู่การดำรงชีวิต ศิลปะอาจจะไม่มีคุณค่าแต่ศิลปะเป็นสิ่งที่หลงเหลืออยู่ในสังคมให้เราได้ตีความย้อนหลังไปสู่การดำรงชีวิตของผู้คนย้อนกลับไปสู่ภูมิปัญญาในแต่ละช่วงเวลา ศิลปะหลากหลายด้านย่อมกระตุ้นจิตสำนึกและจริยธรรมของคนในชุมชนให้มีพลังบูรณาการให้ชีวิตและชุมชน การนำเอาความรู้หรือภูมิปัญญาชาวบ้านมาปรับประยุกต์ให้เป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ของคนในท้องถิ่นถือว่าเป็นการพัฒนาและอนุรักษ์องค์ความรู้ทางภูมิปัญญาที่มีการสั่งสมสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษให้คงอยู่ และทำให้คนในท้องถิ่นนั้นๆ เกิดความซาบซึ้งใจเข้าใจถึงรูป

แบบความเป็นมาของภูมิปัญญา และเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้...ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ ปุสกจิตสำนึก และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น... (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. 2554: 24)

เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มเป็นสิ่งประดิษฐ์อันจำเป็นอย่างยิ่งของมวลมนุษย์ กล่าวได้ว่ามนุษย์รู้จักการทอผ้ามาพร้อมๆ กับพัฒนาการทางสังคมของมนุษย์ มนุษย์รู้จักคิดประยุกต์นำเส้นใยจากพืชหรือสัตว์มาถักทอเป็นผืนผ้า (วิถี พานิชพันธ์. 2547: 1) ผืนผ้าที่ถูกสร้างขึ้นในแต่ละชาติพันธุ์จะมีนัยทางรูปธรรม คือ สมองต่อประโยชน์ในชีวิตประจำวันทุกเพศทุกวัยในการกินอยู่นอนหลับอย่างเหมาะสมกับภูมิศาสตร์ท้องถิ่น และนัยทางธรรมเบื่องต้น คือ การร้อยเรียงกลุ่มคนให้เป็นหมู่พวกปึกแผ่นที่น้องพี่พาอาศัยกัน และในทางเบื่องลึกคือการเชื่อมต่อกับปรัชญาทางศาสนาที่ฝังรากลึกในภูมิภาคนี้ คือ การพึ่งตนเองบนฐานปัจจัยสี่ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)สำนักงานภาค. 2548: 2) จึงทำให้ผืนผ้าแต่ละผืนผ้าที่ทอขึ้นมาใช้งานตามความจำเป็นตามวิถีวัฒนธรรมเฉพาะถิ่นมีเรื่องราวหลากหลายสามารถสร้างเอกลักษณ์และอัตลักษณ์เฉพาะตนได้อย่างชัดเจน

จังหวัดน่านเป็นเมืองเล็กตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของล้านนา (ภาคเหนือ) และเป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลายเนื่องจากการอพยพมาอาศัยตั้งรกรากของกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มนับตั้งแต่ยุค “เก็บผ้าใส่ซ้า เก็บซ้าใส่เมือง” ในช่วงของราชวงศ์ล้านนาเชียงใหม่ ชาวไทลื้อ ถือเป็นกลุ่มชาติพันธุ์เก่าแก่ในจังหวัดน่านอาศัยอยู่ในเกือบทุกอำเภอของจังหวัดน่าน ชาวไทลื้อมีความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ชัดเจนโดดเด่น ทั้งในด้านของความเชื่อ พิธีกรรม วิถีชีวิต การแต่งกายรวมทั้งงานศิลปกรรมและงานหัตถกรรม ชาวไทลื้อเป็นช่างฝีมือชั้นดีในด้านงานไม้ และการทอผ้า ในบรรดาชาว น่านด้วยกันแล้ว หญิงชาวไทลื้อจะได้รับการยกย่องถึงความสามารถในการทอผ้ามากที่สุด เนื่องจากลักษณะการแต่งกายที่มีแบบแผนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และบ่งบอกถึงความเป็น ชาติพันธุ์ไทลื้อได้อย่างชัดเจน (สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2557: 147) ผ้าทอที่มีชื่อเสียงคือผ้าซิ่นลายลือและลายน้ำไหล (ลำแพน จอมเมือง; และ สุทธิพงษ์ วสุโสภภาพล. 2546: 47) ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์ทางภูมิปัญญาที่โดดเด่นในเรื่องของเทคนิคการสร้างลวดลายบนผืนผ้า เรียกว่า การลวง หรือ เกาะ และเน้นความสำคัญของการออกแบบลวดลายให้มีตำแหน่งอยู่ตรงส่วนกลางของผืนผ้า รูปแบบของลวดลายจะเกิดจากจินตนาการของช่างทอผ้าที่อาศัยการเรียนรู้ สังเกตจากสิ่งแวดล้อมธรรมชาติรอบๆ ตัวจนกลายเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความสำคัญเนื่องจากการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจากอดีตมาสู่ปัจจุบัน เนื่องจากชาวไทลื้อมีความเชื่อเรื่องการนับถือผี และเป็นกลุ่มวัฒนธรรมสายแม่บพบาทของผู้หญิงทอผ้า การนับถือผีและสืบสายตระกูลทางฝ่ายแม่ ความเป็นหญิง ความเป็นแม่กำหนดให้ผู้หญิงเป็นผู้ครอบครองความรู้ในการทอผ้า และเป็นผู้ผลิตวัตถุที่เกี่ยวกับผ้า รวมทั้งผ้าของผู้ชายและผ้าในพิธีกรรม (สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2557: 147) ลักษณะการถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาของชาวไทลื้อจะเป็นการถ่ายทอดแบบปากต่อปาก การถ่ายทอดผ่านการปฏิบัติจากแม่สู่ลูกจนเกิดเป็นความรู้ความชำนาญ กระบวนการสืบทอดภูมิปัญญาที่เคลื่อนตัวอย่างเป็นไปเองระหว่างแม่กับลูกน้อย เนื่องจากแม่กับลูกอยู่ด้วยกันตลอดไม่ห่าง อึดติดหลังไปด้วยทุกกิจกรรม ตั้งแต่ยังไม่รู้ความ แม่ทำลูกเล่นเลียนแบบตามเป็นโอกาสให้ลูกได้สังเกตปรับปรุง ทำตามให้เป็นโดยไม่ต้องกะเกณฑ์บังคับ เรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและตั้งใจโดยวิถี ซึมซับและสะสมภูมิปัญญาอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับการพัฒนาของวัยอย่างไม่ต้องจัดการ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)สำนักงานภาค. 2548: 35) เกิดการสะสมความรู้และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าผ้าทอของชาวไทลื้อ จังหวัดน่าน เป็นงานหัตถกรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งเกิดจากการสั่งสมความรู้ และมีการสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ หากไม่มีการต่อยอดองค์ความรู้ และนำไปพัฒนาต่ออาจทำให้ภูมิปัญญาเรื่องการทอผ้าไทลื้อสูญหายไป ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมและนำองค์ความรู้ ในการทอผ้าของชาวไทลื้อไปถ่ายทอดให้กับลูกหลาน เด็กนักเรียน เยาวชน ผู้คนในชุมชน และบุคคลที่สนใจ เพื่อเป็นการปลูกสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของคนในชุมชนได้มองเห็นความสำคัญและความจำเป็นอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาในการทอผ้า ของชาวไทลื้อ จังหวัดน่าน โดยนำความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอผ้าไทลื้อมาพัฒนาเป็นสาระการเรียนรู้ เพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อให้ผู้เรียน ได้เข้าใจในบริบททางวัฒนธรรมของผ้าทอไทลื้อที่แสดงออกถึงประวัติศาสตร์ ความเชื่อ ภูมิปัญญาชาวบ้าน เทคนิคการสร้างลวดลาย และสามารถนำความรู้ไปใช้พัฒนาต่อยอดความคิด เห็นความสำคัญของผ้าทอไทลื้อ และอยากอนุรักษ์เผยแพร่ภูมิปัญญาการทอผ้าไทลื้อ ของชาวไทลื้อ จังหวัดน่านต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียน กับหลังเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับผ้าทอไทลื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากใช้สาระ การเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ความสำคัญของการวิจัย

การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในครั้งนี้เป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนในการนำผ้าทอไทลื้อที่มีอยู่ในท้องถิ่นมา พัฒนาเป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและปลูกฝังให้นักเรียนได้มีความภาค ภูมิใจในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ เห็นคุณค่า ความสำคัญของผ้าทอไทลื้อในท้องถิ่นที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และ เผยแพร่ต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 และทดสอบหลังเรียน (Post-test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันและเก็บข้อมูลความพึงพอใจต่อ การเรียนโดยใช้แบบสำรวจความพึงพอใจต่อการเรียนแล้วนำคะแนนหลังเรียน (Post-test) ที่ได้ไปทำ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนเรียน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปัว อำเภอปัว จังหวัดน่าน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนปัว อำเภอปัว จังหวัดน่าน จำนวน 39 คนโดยได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้
2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. แบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง ดังนี้

1.1 วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาและนำหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มาพิจารณาจัดทำรายละเอียดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ จำนวน 5 แผน เวลา 20 ชั่วโมง

1.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน เวลา 20 ชั่วโมง ที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.3 นำแผนการเรียนรู้ที่แก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของรายละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้

1.4 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จนได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบ

2.2 ศึกษาและวิเคราะห์ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ ขอบเขตสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ แล้วกำหนดค่าน้ำหนักจำนวนข้อสอบในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ร่วมกับครูผู้สอนศิลปะโรงเรียนปัว เพื่อกำหนดจำนวนข้อสอบในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบอัตนัยโดยมีวิธีตรวจให้คะแนนแบบถูกให้ 1 คะแนน ผิดให้ 0 คะแนน จำนวน 20 ข้อ

2.4 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น เสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.5 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยใช้สูตร IOC

2.6 คัดเลือกข้อสอบจากผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.05 เพื่อนำไปทำเป็นแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.7 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้จากข้อ 2.6 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปัว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 39 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงนักเรียนจากนักเรียนชั้นม.2 ทั้งหมด 9 ห้อง แล้วนำผลจากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายของข้อสอบ ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบแล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์แล้วนำไปวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. แบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น มีขั้นตอนดำเนินการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมิน จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสร้างแบบประเมินและศึกษาสาระการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

3.2 กำหนดกรอบในการสร้างแบบประเมิน ซึ่งประกอบด้วย 2 ตอนคือ ความเหมาะสมและความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นและความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.3 สร้างแบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือมีความเหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3.4 การวิเคราะห์ค่าคะแนนจากการประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยการคำนวณคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.6 นำแบบประเมินที่แก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของประเด็นประเมิน

3.7 นำแบบประเมินที่เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จนได้แบบประเมินที่สมบูรณ์ แล้วจึงนำไปใช้ในการวิจัย

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสร้างแบบสอบถาม

4.2 กำหนดกรอบในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

4.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

4.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถามและภาษาที่ใช้โดยการใช่แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจแล้วนำไปประเมินคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจตามวิธีการทางสถิติ

4.6 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน หลังจากใช้หลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ ก่อนการนำไปใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผ้าทอของชาวไทลื้อ จังหวัดน่านก่อนจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น จากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์ สังเกต ถ่ายภาพ บันทึกเสียงและการจดบันทึก
2. การเก็บข้อมูลจากการประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นก่อนนำไปใช้ โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นก่อนนำไปใช้ โดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test แบบ dependent และค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนจัดการเรียนรู้ มีแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน เวลา 20 ชั่วโมง และจากการประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน มีผลเกิดขึ้นกับผู้เรียน ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังการใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ผลจากการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน นักเรียนให้ความคิดเห็นว่ามี ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.73

อภิปรายผล

การวิจัยเพื่อพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นโดยกำหนดขั้นตอนในการพัฒนา 3 ขั้นตอน คือการศึกษาข้อมูลพื้นฐานกระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังการเรียนรู้ตามแผนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน ซึ่งการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานกระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานกระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่านผู้วิจัยได้ร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะนำองค์ความรู้เรื่องผ้าทอไทลื้อมาจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยผู้วิจัยได้เรียบเรียงและสรุปผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและกระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่านไว้ดังนี้

การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ร่วมกับครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และผู้บริหาร ได้มีความเห็นว่า สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่านที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน เนื่องจากเป็นการนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ และตรงกับความต้องการของสถานศึกษา โดยการนำมาจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 กำหนดให้การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมการกีฬาภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2542: 21)

การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ พิจารณาและประมวลผลร่วมกับครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ดีและมีความเหมาะสมสามารถนำไปกำหนดกรอบเนื้อหาของสาระการเรียนรู้ จัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้สำหรับนำไปใช้กับนักเรียนเพื่อให้ได้ผลตามจุดประสงค์ที่คาดหวังไว้

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน ผู้วิจัย และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโรงเรียนปัวได้ร่วมกันนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่ได้มีการกำหนดไว้มา จัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการเรียนการสอนที่ดี มีความเหมาะสม และมีคุณภาพ ผู้วิจัยได้มี วิธีการดำเนินการดังนี้ 1) ระบุมาตรฐานและตัวชี้วัดของหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่านแต่ละหน่วยอย่างชัดเจน เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนได้ให้ได้ตรงตามจุดประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ 2) กำหนดเนื้อหาและสาระสำคัญในแต่ละหน่วยการเรียนรู้อย่างชัดเจน ว่าผู้เรียนต้องเรียนเนื้อหาใด ผู้สอน ต้องสอนเรื่องอะไร และนำไปจัดทำเป็นแผนการสอนตามหน่วยการเรียนรู้ 3) พิจารณาความสำคัญของเนื้อหา ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เพื่อนำไปกำหนดเวลาในการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม จากการดำเนินการ ทำให้ได้หน่วยการเรียนรู้จำนวน 5 หน่วย เวลา 20 ชั่วโมง

หลังจากกำหนดหน่วยการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้ร่วมกับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กำหนดเนื้อหาและแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับชาวไทลื้อ และผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่านจากเอกสารต่างๆ และจากการ ลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม บันทึกภาพ จัดบันทึกข้อมูลเพื่อนำมาพัฒนาเป็นเนื้อหาสำหรับการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนให้กับผู้เรียน ดำเนินการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น มาตรฐาน การเรียนรู้ท้องถิ่น ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ ปรับรายละเอียดเนื้อหาให้มีความเหมาะสมกับสภาพผู้เรียน เลือกใช้ สื่อการเรียนรู้ที่มีความทันสมัยเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้รูปแบบการสอนที่จะทำให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้อย่างเข้าใจและได้รับประสบการณ์จากการเรียนรู้แล้วนำไปเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข ซึ่งผลจากการจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน ทำให้ได้แนวทางในการนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ และได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษากระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ทำให้ได้มาซึ่งสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง ผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการนำเอาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ให้ผู้เรียนนั้น สถานศึกษาหรือครูผู้สอนสามารถนำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปวางแผน จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ให้บรรลุมาตรฐาน การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ตามโครงสร้างของหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนด โดยครูผู้สอนสามารถดำเนินการได้ หลากลักษณะและหลากหลายรูปแบบตามความพร้อมและความเหมาะสมของสถานศึกษา (กระทรวง ศึกษาธิการ. 2549: 13) ดังนี้

1. ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริมหรือบูรณาการในรายวิชาต่างๆ จากสาระการเรียนรู้ พื้นฐานให้เกิดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี หรือรายภาค มีความเข้มข้นยิ่งขึ้น ด้วยการเชื่อมโยงเนื้อหาสาระ ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นเข้าไปในสาระการเรียนรู้พื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของ ตนเองตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้และระดับชั้นนั้น ๆ ทั้งนี้ในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ ครูผู้สอนอาจเชิญวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือพานักเรียนออกไปเรียนรู้สภาพจริงในท้องถิ่นก็จะทำให้ การเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

2. ปรับรายละเอียดของเนื้อหา ได้แก่ การปรับลดหรือปรับเพิ่มเติมรายละเอียดของเนื้อหาสาระ การเรียนรู้ที่พิจารณาแล้วเห็นว่ามากเกินไปไม่สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน การปรับเนื้อหาสาระของการเรียนรู้เพิ่มเติมให้มีความเข้มข้นขึ้นสามารถดำเนินการได้ โดยการปรับลดหรือปรับเพิ่มเนื้อหาสาระของการเรียนรู้จะต้องไม่ทำให้มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานของหลักสูตรแกนกลางเปลี่ยนแปลงไป

3. การปรับปรุงเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ได้แก่ การปรับปรุงหรือการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และเนื้อหาสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สมบูรณ์

4. จัดทำรายวิชาเพิ่มเติม ซึ่งครูผู้สอนอาจจัดทำรายวิชาที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน หรือรายวิชาที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมของสถานศึกษานั้นๆก็ได้ในการจัดทำครูผู้สอนอาจปรับปรุงพัฒนารายวิชาที่มีอยู่เดิมหรือจัดเป็นรายวิชาใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้และระดับชั้นนั้นๆ

การทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/8 โรงเรียนปัว อำเภอปัว จังหวัดน่าน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 39 คน ปรากฏผลดังนี้

ก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 6.85 และเมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องผ้าทอไทลื้อจังหวัดน่านนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 16.31 และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาการทอผ้าของท้องถิ่น และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติจริง และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะเรียนภาคทฤษฎีร่วมกับการฝึกปฏิบัติ เนื่องจากสาระการเรียนรู้มีความละเอียดผู้วิจัยจึงใช้สื่อในการสอนที่หลากหลายส่งผลให้นักเรียนได้รับความรู้และเข้าใจ ทำให้นักเรียนช่วยเหลือกัน และนำความรู้ที่ได้ไปทำแบบฝึกหัดและทำกิจกรรมร่วมกัน ส่งผลให้เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมพอดีกับที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้ ซึ่งผลจากวิจัยของกรมวิชาการเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตรพบว่า ผลที่เกิดจากการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข มีความพอใจในผลงาน เห็นคุณค่าในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ความสนใจในท้องถิ่นมากขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปช่วยเหลือครอบครัวและชุมชนได้

การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากที่ได้เรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน

จากการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากที่ได้เรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และจากการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องผ้าทอไทลื้อจังหวัดน่าน มาจัดกระบวนการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่านที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เห็นคุณค่าและเกิดความรัก ความเข้าใจในเอกลักษณ์ความสวยงามของผ้าทอไทลื้อ ซึ่งเป็นมรดกสืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และสามารถนำไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ญัฐญาพร ดอกจันทร์ ผลการวิจัย

พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนในการใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง การแสดงพื้นบ้านเรือมอันเร มีความภาคภูมิใจในศิลปะการแสดงพื้นบ้านท้องถิ่นของตน มีความรู้เกี่ยวกับการแสดงพื้นบ้านเรือมอันเรเพิ่มขึ้น สามารถแสดงการแสดงพื้นบ้านเรือมอันเรได้ และมีความคิดเห็นว่าการให้มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับ ภูมิปัญญาในเรื่องอื่นๆ จึงเห็นควรนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง การแสดงพื้นบ้านเรือมอันเรมาจัดการเรียน การสอนในโรงเรียนได้ (ณัฐญาพร ดอกจันทร์. 2555: บทคัดย่อ)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปใช้

1. โรงเรียนสามารถนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน ไปเป็นส่วนหนึ่งของ หลักสูตรสถานศึกษา ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ หรือนำไปใช้ในการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการและการบูรณาการในลักษณะของการทำโครงการ

2. ครูผู้สอนสามารถนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปประยุกต์ใช้ และบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้โดยการปรับกิจกรรม การเรียนการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้อื่นๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นในด้านอื่นๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา และชุมชน

2. ควรมีการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการชุมชน และผู้เรียนในระดับ ช่วงชั้นอื่นๆ

3. ควรมีการติดตามผลการใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นหลังจากที่ได้สิ้นสุดการวิจัย

บรรณานุกรม

- ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล. (2551). *มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ*. เชียงใหม่: ภาควิชาภาษาไทยคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. (ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ยุพา ทรัพย์อุไรรัตน์. (2558). *ความสำคัญของภูมิปัญญาชาวบ้าน*. สืบค้นเมื่อ 29 มิถุนายน 2558. จาก <https://sites.google.com/site/aunpanya34/neuxha-bth-reiyn/khwamsakhay-khxng-phumipayya-thxng-thin>.
- ลำแพน จอมเมืองและ สุทธิพงษ์ วสุโสภาพล. (2546). *ผ้าทอไทลื้อ: เศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง*. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์.
- วิชัย ตันศิริ. (2547). *โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต แนวคิดสำคัญของการปฏิรูปในพระราชบัญญัติการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4 ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิถี พานิชพันธ์. (2547). *ผ้าและสิ่งถักทอไท*. เชียงใหม่: ซิลค์เวอร์ม.
- สถาบันวิจัยสังคม. (2551). *ไทลื้อ อัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์ไท เอกสารสนับสนุนโครงการพิพิธภัณฑวัตถุวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ล้านนา*. เชียงใหม่: โครงการพิพิธภัณฑวัตถุวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ล้านนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค. (2548). *นี่คือ..ผ้าทอพื้นบ้านโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การกำหนดมาตรฐานผ้าทอพื้นบ้านเพื่อสิ่งแวดล้อม*. เชียงใหม่: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2551). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- . (2554). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 : แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2550*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.